

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

2.1 วรรณคดีภายในประเทศ

การติดตามผลการประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ นั้น ได้มีผู้ทำการวิจัยมามากพอสมควรทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพราะผลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริหารในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนและพัฒนาสถาบัน ให้มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม บัณฑิตสามารถนำความรู้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ได้ ในผลการวิจัยดังกล่าวรวมทั้งในหนังสือเกี่ยวกับการแนะแนวได้กล่าวถึงความสำคัญของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ไว้มาก ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงการติดตามผลโดยแยกเป็นระดับต่ำกว่าบัณฑิตศึกษา และระดับบัณฑิตศึกษา

๑. การติดตามผลระดับต่ำกว่าบัณฑิตศึกษา

บุญจิตต์ ๓ ลำเลียง¹ ได้สำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา และได้กล่าวถึงความสำคัญของการติดตามผลการศึกษาว่า การติดตามผลนักเรียน นิสิต หรือนักศึกษาหลังจากที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนหรือสถาบันไปแล้ว เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาก็คือ การส่งเสริมให้มีความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนในการที่จะนำความรู้ไปสู่ความสำเร็จในระดับสูงเท่าที่สติปัญญา ความสามารถของเขาจะอำนวย และความรับผิดชอบ

¹บุญจิตต์ ๓ ลำเลียง, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ปีการศึกษา 2518" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2512), หน้า 8 - 9.

ไม่ได้สิ้นสุดลงเมื่อการเรียนได้สิ้นสุดลง แต่จะต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้นต่อไปด้วย การติดตามผลใช้ได้ทุกระดับการศึกษาคือ ตั้งแต่ก่อนมาจนถึงมหาวิทยาลัย ทั้งในขณะที่ยังเรียนอยู่และสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ครู อาจารย์ ผู้ทำการสอนย่อมมีความสนใจที่จะทราบว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่สำเร็จไปแล้ว ประสบความสำเร็จ หรือประสบความสำเร็จล้มเหลวในการเรียนระดับสูงขึ้นไป หรือในการงานอย่างไร ในค่านการทำงานนั้น โรงเรียนหรือสถาบันจะได้ทราบว่าผู้สำเร็จการศึกษาแล้วได้ทำงานตามที่ได้รับการฝึกฝนอบรมไปหรือไม่ ต้องประสบความสำเร็จในการทำงาน หรือปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร

ในค่านการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จีรา เจือศิริภักดี¹ ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพยาบาลกองทัพบกและอนามัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2507 - 2508 เพื่อสำรวจอาชีพและการศึกษาต่อ ผลการวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาได้ประกอบอาชีพพยาบาลมากที่สุด โดยให้ความเห็นว่า อาชีพนี้มีรายได้พิเศษ และมีโอกาสศึกษาต่อ ประกอบกับมีปัญหาผูกพันกับสถานที่ทำงาน อย่างไรก็ตาม ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป เพราะมีภาระต้องรับผิดชอบมาก ส่วน สัมปอง สุขเอี่ยม² ได้ทำการวิจัยติดตามผลการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อของนักเรียน พานิชัยการ รุ่น 2504 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนชายเข้าศึกษาต่อมากกว่านักเรียนหญิง และทำงานพร้อม ๆ กับศึกษาต่อมากกว่านักเรียนหญิง ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ได้งานทำแล้ว ที่เหลือมีทั้งว่างงานและกำลังรอมรรจุเข้าทำงาน

¹จีรา เจือศิริภักดี, "การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพยาบาลและอนามัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

²สัมปอง สุขเอี่ยม, "การติดตามผลการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อของนักเรียน พานิชัยการ รุ่น 2504" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2506).

การวิจัยเกี่ยวกับการสำรวจสถานภาพการทำงานและการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสำรวจอุปสรรคในการทำงานนั้น อรรถพร เขียวถาวร¹ ได้ทำการวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรระยะสั้น จากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่น 16 - 17 ประจำปีการศึกษา 2508 พบว่านักเรียนแผนกวิชาช่างตัดผมได้ทำงานทุกคน ผู้สำเร็จแผนกวิชาช่างยนต์ได้ทำงานน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว และได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้นไปใช้ในการปฏิบัติงานได้พอสมควร อุปสรรคในการทำงานคือ มีความรู้ภาคปฏิบัติน้อยไป ส่วนสัมปอง สุขเอี่ยม² พบว่านักเรียนพาณิชย์การรุ่น 2504 มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้สำเร็จการศึกษาได้ทำงานตามกับความสามารถของตน และได้นำความรู้และประสบการณ์จากโรงเรียนไปใช้มากที่สุด และในปี พ.ศ. 2505 คณะนักศึกษาฝึกหัดครูมัธยมศึกษา³ ได้ทำการสำรวจติดตามผลศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ ระหว่างปี พ.ศ. 2496 - 2504 เพื่อสำรวจว่าศิษย์เก่าได้ทำงานกันบ้าง ได้นำความรู้และประสบการณ์จากวิทยาลัยไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด ผลการวิจัยพบว่า วิชาที่นำไปใช้มากที่สุดคือ วิชาเอกของแต่ละสาขา ผู้สำเร็จแผนกวิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย ได้ทำงานมากกว่าแผนกอื่น และผู้สำเร็จในสาขาวิชาอาหารและโภชนาการ ส่วนใหญ่ได้ทำงานเกี่ยวกับการควบคุมงานเป็นสำคัญ ซึ่งคล้ายกับผลงาน

¹อรรถพร เขียวถาวร, "การติดตามผลผู้เรียนสำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ 16 - 17 ปีการศึกษา 2500" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510).

²สัมปอง สุขเอี่ยม, "การติดตามผลการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อของนักเรียนพาณิชย์การ รุ่น 2504".

³คณะนักศึกษาฝึกหัดครูอาชีวศึกษา, "การติดตามผลศิษย์เก่าวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ พ.ศ. 2496 - 2504" รายงานการวิจัยเพื่อรับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมศึกษา และกรรมการศึกษาพิเศษ, 2505).

วิจัยของวิไลวรรณ เจริญพงษ์¹ ผู้ทำการศึกษามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 และพบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่สอน
ตรงตามสาขาวิชาเอก - โท การวิจัยเรื่องเดียวกันนี้ได้เปรียบเทียบการประเมินผลการ
ปฏิบัติงานของมหาบัณฑิต จากการประเมินผลตนเองและจากการประเมินผลโดยผู้บังคับบัญชา
ของมหาบัณฑิต พบว่าความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต
ไม่มีความสัมพันธ์กัน ส่วนใหญ่ผู้บังคับบัญชาพอใจในความสามารถของบัณฑิต

การศึกษามผลระดับบัณฑิตศึกษา

นอกจากการศึกษามผลการศึกษาและการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา
และระดับปริญญาตรีแล้ว ยังมีการศึกษามผลการศึกษาและการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
อีกด้วย ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น กานดา
ลือสุทธิวิบูลย์² วิจัยเรื่องการศึกษามผลการศึกษาและการทำงานของมหาบัณฑิตทางการศึกษามการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา พบว่าผลการปฏิบัติงานของ
มหาบัณฑิตทางการศึกษามการศึกษาในทัศนะของตนเองโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี ยกเว้น
ในค่านามรู้ความสามารถพิเศษอยู่ในเกณฑ์ยังไม่พอใช้ ผลการปฏิบัติงานทุกค่านามของมหาบัณฑิต
ทางการศึกษามการศึกษาในทัศนะของผู้บังคับบัญชา อยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าในทัศนะของมหาบัณฑิต

¹วิไลวรรณ เจริญพงษ์, "การศึกษามผลการศึกษาและการทำงานของมหาบัณฑิตครูศาสตร์"
(วิทยานามพนธ์ปริญญาตรีศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

²กานดา ลือสุทธิวิบูลย์, "การศึกษามผลการศึกษาและการทำงานของมหาบัณฑิตทางการ
ศึกษามการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและผู้บังคับบัญชา" (วิทยานามพนธ์
ปริญญาตรีมหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษามการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523),
หน้า 62 - 63.

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งคล้ายกับผลการวิจัยของทิพวรรณ ยิ้มสวัสดิ์¹ ผู้วิจัยเรื่อง การติดตามผลตามผลมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา พบว่ามหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา การประเมินผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตและผู้บริหาร บัญชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) 18 คำน ในจำนวนความสามารถทั้งหมด 24 คำน มหาบัณฑิตเสนอแนะให้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาชีพ ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และเชิญวิทยากรพิเศษเป็นครั้งคราว ส่วนจันทนา แสสุวรรณ² ได้ทำการวิจัยเรื่องการติดตามผลมหาบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า มหาบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ทำงานในตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด และส่วนใหญ่ทำงานในสังกัดของรัฐบาล เหตุจูงใจที่ทำให้มหาบัณฑิตศึกษาต่อที่บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มากที่สุดคือ ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ทำงาน การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานด้านต่าง ๆ นั้น พบว่า คำนบริหารและค่านิเทศใช้ในระดัปลานกลาง คำนการสอนและการวัดผลใช้ในระดัปลานสูง คำนสถานที่และอุปกรณ์ได้ใช้ในระดัปลานกลาง คำนกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ไข่มากเป็นบางอย่าง คำนการหาความรู้เพิ่มเติม คำนการบริการ และค่านมุษยสัมพันธ์ ส่วนใหญ่ได้ใช้ในระดัปลานสูง

¹ทิพวรรณ ยิ้มสวัสดิ์, "การติดตามผลมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 70 - 81.

²จันทนา แสสุวรรณ, "การติดตามผลมหาบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 56 - 60.

การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยอื่นก็มี พลสมควร เชน พ.ศ. 2517 บุญชัย บุญวิรัตน์¹ ได้ทำการติดตามผลการปฏิบัติงานของ บัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 - 2515 : ทศนคติของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน พบว่า ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามหาบัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทั่ว ๆ ไปค่อนข้างดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง การแต่งกายและมารยาท ทาทางเหมาะสมกับการเป็นครู มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีความขยันและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และการผลิตผลงานทาง วิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และในปีเดียวกันนี้เอง ประเสริฐ ภูจันทร์ก² ได้ศึกษาคึกคัม ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาเช่นกัน ผลการวิจัยพบว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ประเมินค่าตนเองค่อนข้างสูง โดยเฉพาะความเชื่อมั่น ในตนเอง และความรับผิดชอบ แต่ทางค่านผลงานทางวิชาการเห็นว่ายังอยู่ในเกณฑ์ค่า ความเห็นของบัณฑิตชายเชื่อว่าคนสามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการสูงกว่าบัณฑิตหญิง ส่วนบัณฑิต หญิงเห็นว่าคนมีบุคลิกภาพในด้านการแต่งกายและมารยาทดีกว่าบัณฑิตชาย ส่วนเรื่องความ สามารถในการผลิตผลงานทางวิชาการ เชน เขียนเอกสารประกอบคำสอน บทความ หนังสือ และความสามารถในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ เชน การจัดอภิปราย ปาฐกถา นิทรรศการ ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ

¹บุญชัย บุญวิรัตน์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จ การศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 - 2515 : ทศนคติของผู้บังคับ บัญชา และผู้ร่วมงาน" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517), หน้า 76 - 8๕

²ประเสริฐ ภูจันทร์ก, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จ การศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 - 2515 : การประเมินค่า ตนเอง" (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2517), หน้า 91 - 99.

จากการศึกษาดูผลการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับต่าง ๆ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน การเปรียบเทียบการประเมินผลตนเองของผู้สำเร็จการศึกษาและการประเมินโดยผู้บังคับบัญชา ตลอดจนศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา วิธีการวิจัยใช้แบบสอบถาม และส่งทางไปรษณีย์หรือแจกในโอกาสวันรับประกาศนียบัตรหรือวันรับปริญญาของผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับการติดตามผลหาบันทึกทางครุศาสตร์ ครั้งนี้ใช้แจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์และใช้วิธีการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การอยุ่ละ ค่าเฉลี่ย เช่นเกี่ยวกับการวิจัยของทิพวรรณ ยิ้มสวัสดิ์ และการวิจัยของวาณี วัชรเกษมสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2.2 วรรณคดีต่างประเทศ

สตูปลและวอร์ลิสต์ ได้กล่าวถึงการศึกษาติดตามผล (follow-up study) เป็นวิธีการสำคัญที่จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพ และขอบครองของผู้สำเร็จการศึกษา ผลที่ได้จากการติดตามผล จะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ ก็สามารถใช้เป็นข้ออ้างอิงในการฝึกอบรม ส่งเสริมนักศึกษาปัจจุบัน และยังเป็นหลักในการพิจารณาจัดการศึกษาเพิ่มเติมให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วอีกด้วย นอกจากนี้การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงความห่วงใย ความสนใจ และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของทางสถาบัน ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา¹

¹ Emery Stoops, and Gunnar L. Wahlquist, Principles and Practices in Guidance (New York: McGraw - Hill Book Co., 1958) pp. 191 - 196.

ในการปรับปรุงหลักสูตรนั้น นอกจากอาจารย์และผู้บริหารสถาบันจะเป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งแล้ว นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาควรจะได้มีส่วนสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรด้วย เพราะจะเป็นผู้ที่นำความรู้ในหลักสูตรไปใช้โดยตรง ย่อมทราบว่าหลักสูตรที่ตนเรียนมานั้นนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ควรเพิ่มหรือลดวิชาประเภทใดบ้าง ไซเคเรส¹ ได้ทำการวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกสาขาธุรกิจการศึกษาของมหาวิทยาลัยอริโซนา (Arizona State University) พบว่า หลักสูตรในระดับปริญญาปริญญาโทไม่ได้ตอบสนองกับสภาพที่ผู้สำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องออกไปสอน ควรมีการลดจำนวนวิชาในภาคบังคับพร้อมกับต้องมีการสอนวิชาที่เกี่ยวกับวิธีวิจัย และวิธีการสอนเพิ่มเข้าไปด้วย ส่วนทางด้านปริญญาเอกนั้นพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จะทำงานในสถาบันการศึกษาระดับสูง และเห็นว่าหลักสูตรของมหาวิทยาลัยนี้ดีพอสมควร แต่ควรมีการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต และปรับปรุงการสัมมนาในวิชาที่เรียน อย่างไรก็ตาม ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกส่วนใหญ่พอใจในหลักสูตรที่ศึกษามา

ส่วน เคอ์บี² ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยมอนทานา พบว่า หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นประโยชน์มาก ในขณะที่การวิจัยมีประโยชน์น้อยของงานปัจจุบัน วิธีการเรียนการสอนที่ดี

¹Mc Queen, Childress, "A Follow-up Study of Professional Graduate Programs in Business Education, Arizona State University" Dissertation Abstracts International, Vol. 38 No. 10 (April, 1977), p. 6224 - A.

²Michael Scott, Kirkeby, "A Follow-up Study of the Doctor's Degree Graduates in the School of Education of University of Montana, "Dissertation Abstracts International, Vol. 36 No. 7 (January 1975), 4227 - A.

ที่สุดคือ การสัมมนา การอภิปราย และการทำรายงานตามลำดับ ในผลงานวิจัยบางฉบับ
 ได้ทำการวิจัยเพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรโดยตรง เช่น เอคซีเอเทอร์¹
 และเอคเคอร์ท¹ ได้ศึกษาวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงการปริญญาเอกกับการประกอบ
 อาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยมิเนโซตา (Minnesota) โดยมี
 วัตถุประสงค์เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ
 ของสังคมมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาทางมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
 นิเวศวิทยา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพครู นักบริหาร นักวิจัยในมหาวิทยาลัย ส่วนผู้สำเร็จ
 การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ ทำงานด้านอุตสาหกรรม องค์การธุรกิจ และโครงการ
 วิจัยของรัฐบาล มติที่ทำงานด้านวิชาการนั้น มีความเห็นว่าได้มีโอกาสใช้ความรู้อย่างเต็มที่
 และได้ทำงานวิจัยด้วย ผู้ที่ทำงานด้านการสอนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกสอน และได้แสดง
 ความเห็นว่า การฝึกสอนในขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาเอกนั้น มีความสำคัญและเป็นประโยชน์
 มาก และเสนอแนะให้เพิ่มประสบการณ์การสอน การวิจัย และการสัมมนาให้แก่บัณฑิตด้วย
 ผลการวิจัยของเอคเคอร์ท บูท² สนับสนุนคำกล่าวของสตูปและเวอร์สกี³
 ในข้อที่ว่า การติดตามผลเป็นการสำรวจอาชีพและทัศนคติของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อสถาบัน

¹Robert T. Alciatore and Ruth E. Eckert, Minnesota Ph.D., & Evaluate their training. A Study of the Relationship of Various Ph.D., Programs to Later Career Services and Satisfaction (University of Minnesota, October, 1968).

²Edward McFarland Booth, "A Follow-up study of Alumni Who Complete Doctoral Programs in the College of Education at the University of Georgia, Dissertation Abstracts International. Vol. 31 No. 12 (June 1971), p. 6446 - A.

³Stoops, p. 191.

กล่าวคือ บุคคลทำการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจอร์เจีย (University of Georgia) เพื่อสำรวจการประกอบอาชีพ และทัศนคติของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อสถาบัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ทำงานด้านการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย รายได้เฉลี่ยปีละ 16,000 เหรียญ ผู้สำเร็จการศึกษาพอใจในความรู้ด้านวิชาการ แต่มีความเห็นว่า ยังไม่ได้รับความรู้ด้านสังคมมากเท่าที่ควร และได้เสนอให้ทางวิทยาลัยจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสังคมเพิ่มขึ้น เช่น ให้มีส่วนในการทำงานกับบุคคลในสายวิชาชีพอื่น เป็นต้น

การวิจัยติดตามผลไม่จำเป็นต้องศึกษาวิจัยเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาเท่านั้น เช่น บารเรลลา¹ ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินผลของนักเรียนทุนช่วยเหลืออาจารย์ ซึ่งได้รับปริญญาโททางสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนทุนอาจารย์ผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant) ที่ Ball State University ผลการวิจัยพบว่า มีผู้รับทุนบางส่วนได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และสำเร็จการศึกษาแล้ว บางส่วนอยู่ในระหว่างการศึกษา สำหรับหน้าที่การงานนั้นกระจายอยู่ทั่วไปในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา, มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา แต่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย งานส่วนใหญ่ที่ทำคือ ควบคุมเกี่ยวกับด้านการทดลอง ผู้รับทุนเห็นว่าหลักสูตรที่เรียนมีประโยชน์กับงาน แม้ว่าจะมีการเสนอแนะให้ผู้รับทุนได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมการสอนมากขึ้นก็ตาม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัย

¹Richard Vincent, Barella, "A Follow-up Study of Graduate Service Assistants Who Received a Master's Degree in Industrial Education from Ball State University" Dissertation Abstracts International, Vol. 36 No. 8 (February, 1976),

เมื่อศึกษางานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการติดตามการประกอบอาชีพและการประเมินผลหลักสูตร เช่น ไชเคอร์ส¹ พบว่าหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาธุรกิจ ของมหาวิทยาลัยอริโซนา ไม่ได้ตอบสนองกับสภาพของผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วจะออกไปสอน จึงเสนอให้มีการลดจำนวนวิชาในภาค มัธยมศึกษาพร้อมกับสอนวิชาที่เกี่ยวกับวิธีวิจัย และวิธีการสอนเพิ่มเข้าไปด้วย ซึ่งคล้าย กับผลการวิจัยของเอสซีเอเพอร์ และเอกเคอร์ท² ที่พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยมิเนโซตา และไปทำงานด้านการสอนนั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้มีการฝึกสอน และได้แสดงความคิดเห็นว่า การฝึกสอนในขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาเอกนั้น มีความสำคัญและเป็นประโยชน์มาก เช่น ในหนังสือของสตูปและเวอร์สกีส์³ การวิจัย ของบาเรลรา⁴ และการวิจัยของเอ็ดเวอร์ค บู⁵ ดังได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

¹Mc Queen, Childress, "A Follow-up Study of Professional Graduate Programs in Business Education Arizona State University" Dissertation Abstracts International, Vol.37 No. 10 (April, 1977). p. 6224 - A.

²Robert T. Alciatore and Ruth E. Eckert, Minnesota Ph.,D. & Evaluate Their Training. A Study of the Relationship of Vareseies Ph.,D. Programs to Later Carcer Services and Satisfaction. (University of Minnesota, October, 1968).

³Emery Stoops, and Gunnar L. Wahlguist, Principles and Proctices in Guidance (New York: McGraw-Hill Book Co., 1958) pp. 191 - 196.

⁴Ibid.

⁵Ibid.

สรุปแล้ว การวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาในต่างประเทศมีลักษณะคล้ายคลึงกับการติดตามผลการศึกษาในประเทศ กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการประเมินผลหลักสูตร สืบตรวจการประกอบอาชีพและการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการสำรวจทัศนคติของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาของตน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่าการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและมีประโยชน์ ควรมีการติดตามผลอยู่เสมอ เพื่อประเมินผลผลหลักสูตรและติดตามความก้าวหน้าทางการงานและการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาวรรณคดีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับความสนใจส่วนตัว และเห็นว่ายังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยหรือติดตามผลมหาวิทยาลัยทางธุรกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อจะได้ทราบข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีหาบัณฑิตที่มีต่อสถาบันการศึกษาของตน ทั้งนี้ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและการบริหารงานของมหาวิทยาลัยต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย